

מדינת ישראל
משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' חינוך על-יסודי

מערך אל"ה מתוכנית לתפיסה תשע"ט

ספטמבר 2018

תוכן העניינים

1.	א.1	מתכנית לתפיסה מערך אל"ה תשע"ט - רציונל ומטרות..... 3-4	
	ב.1	מרכיבי מערך אל"ה..... 5	
	ג.1	תפקיד המת"ל/ית בהובלת מערך אל"ה בבתי הספר..... 5	
	ד.1	תהליכי הפיתוח המקצועי וההדרכה בשנה"ל תשע"ט..... 6-7	
2.		אל"ה בחט"ב תשע"ט..... 8-15	
	א.2	תפקיד המת"ל/ית ומבנה משרתה באפיקים השונים בחט"ב..... 9-13	
	1.א.2	מערך אל"ה במסלול רגיל..... 9-10	
	2.א.2	מערך אל"ה בבתי ספר בהם פועלת התכנית "מלקויות ללמידה".... 11-12	
	3.א.2	מערך אל"ה בבתי ספר בהם פועלת התכנית "בדרך החדשה"?..... 13	
	ב.2	מעקב ובקרה- כלי מיפוי ומעקב..... 14-15	
	1.ב.2	מבדק עמית..... 15	
	2.ב.2	סטטוסים ארציים למעקב ובקרה..... 16-19	
3.		אל"ה בחט"ע תשע"ט.....	
4		נספחים : 20	
	א.4	תכנית עבודה לתפקיד המת"ל בחט"ב על פי חודשים..... 21-38	
	ב.4	תכנית עבודה לתפקיד המדריך בחט"ב..... 39-50	
	ג.4	תכנית עבודה לתפקיד המת"ל בחט"ע..... 52-54	

מתוכנית לתפיסה

1.א מערך אל"ה תשע"ט (איתור, איבחון, למידה והערכה)

רציונל

מערך אל"ה, אשר התפתח בשנים האחרונות מתכנית הממוקדת בקידום תלמידים עם קשיים ועם לקויות למידה לתפיסה ארגונית בית ספרית, מהווה תשתית לקידום ההיבט הפדגוגי ברמה מערכתית ומכוון לקידום תהליכי למידה - הוראה מותאמים למגוון הצרכים הקיימים בכיתה הטרוגנית, המאפשרים מתן מענה דיפרנציאלי במסגרת הכיתה ובמסגרת פרטנית.

הציר המרכזי המוביל את תהליך העבודה בבתי הספר כולל הבניית תהליכי **מיפוי, התערבות ומעקב** מבוססי נתונים.

המת"ל (מערך ומקדם תפקודי למידה) בעל הכשרה מקצועית בתחום לקויות הלמידה, הוא אחד מבעלי התפקידים המובילים המעוגנים בהסכם שכן בחטיבת הביניים. במסגרת תפקידו הוא מוביל ומרכז את תפיסת אל"ה בבית הספר, הוא חבר בצוות הבין מקצועי הבית ספרי והוא אמון על הנחיית צוות בית הספר בהתאמת הפדגוגיה לצרכי הלומדים, תוך יצירת שיתופי פעולה במטרה לחתור לראייה אקולוגית מערכתית.

קידום ההישגי לומדים באמצעות ביסוס תפקודי למידה, תוך מתן מענה דיפרנציאלי לכלל הלומדים בחינוך העל יסודי, מחייבים פיתוח תפיסה מקיפה וכוללנית, תוך התייחסות למכלול היבטים. מערך אל"ה הוא אחד מהתכניות הפועלות בחטיבות הביניים שמטרתן פיתוח תפיסה ארגונית המאפשרת הכלה של תלמידים שונים בעלי מגוון צרכים תוך התייחסות להיבטים לימודיים, רגשיים, חברתיים והתנהגותיים.

לצוות הבין מקצועי ולמורים תפקיד חשוב בליווי התלמידים, בתמיכה בהם ובחיזוק צרכיהם במהלך שנות הלימודים.

מערך אל"ה בתשע"ט פועל במספר מסלולים כפי שיפורט בהרחבה בהמשך :

- 636 חט"ב בפריסה ארצית.
- 177 חט"ב, בהן פועלת תכנית "מלקויות ללמידה"
- 67 חט"ב, בהן פועלת התוכנית "בדרך החדשה"
- 62 חט"ע שאותרו להתערבות בתוכנית "הדרך החדשה"
- 25 חט"ע שאותרו להתערבות במגזר בדואי דרום

מטרות התוכנית

- קידום הישגי לומדים בדגש על התחום האורייני, באמצעות ביסוס תפקודי למידה
- צמצום פערים
- פיתוח לומד עצמאי

יעדי התוכנית

- עליה בהישגי לומדים במקצועות רבי מלל במבחני המיצ"ב ובמבחנים פנימיים בחט"ב
- עלייה בנתונים המצביעים על שיפור בתפקודי למידה.
- עליה בתחושת המסוגלות של התלמידים והמורים בכיתה הטרוגנית.

דרכי פעולה:

1. מיפוי
2. התערבות- מתן מענה דיפרנציאלי לכלל התלמידים.
3. מעקב ובקרה
4. בניית תפיסה מערכתית והבניית תהליכי הוראה-למידה מותאמים.

1.1 מרכיבי מערך אל"ה

הציר המרכזי המוביל את תהליך העבודה בבתי הספר כולל הבניית תהליכי מיפוי, התערבות ומעקב מבוססי נתונים.

- הערכות ארגונית של ביה"ס לתוכנית
- מיפוי של כלל תלמידי חט"ב, בשכבת ז' באמצעות מבדק עמ"ת, כתשתית לצבירת ידע אודות הלומדים ולהבניית פדגוגיה מבוססת נתונים.
- איתור תלמידים למסגרות הסיוע השונות (בראייה מערכתית), ובכללם התלמידים אשר יקבלו את התמיכה בקבוצות הלמידה של אל"ה.
- בניית תכניות התערבות חינוכיות ברמה: פרטנית, כיתתית ושכבתית
- בניית תיק תלמיד ובתוכו תיעוד רלוונטי ברצף שש שנתי
- מעקב ובקרה אחר יעילות ההתערבות ברמות השונות
- מעקב ובקרה אחר התאמות בדרכי הבחנות בשת"פ עם בעלי תפקידים
- הנחייה וליווי הצוות המקצועי ע"י מת"לית ביה"ס
- פיתוח מקצועי של מורים ומת"לית

עבודה בהתאם לעקרונות התכנית מהווה תנאי להפעלת מערך אל"ה בבית הספר ולהצלחתו. חשוב שמנהל/ת ביה"ס יחשוף את מערך אל"ה בפני כל צוות ביה"ס כחלק מתפיסה חינוכית כוללת המתייחסת לשונות ולמתן מענה לתלמידים בעלי צרכים מגוונים.

1. ג תפקיד המת"ל/ית בהובלת מערך אל"ה בבתי הספר

את מערך אל"ה בבית הספר מובילה המת"לית (מערכת תפקודי למידה) – בעלת הכשרה של תואר שני בחינוך מיוחד / לקויות למידה ומאבחנת דידקטית או בוגרת תכנית הכשרה ייעודית דו שנתית למת"לית בעלת רקע בהוראה.

במסגרת תפקידה תוביל המת"לית את תפיסת אל"ה בבית הספר, היא חברה בצוות הבין מקצועי הבית ספרי והיא אמונה על הנחיית צוות בית הספר בהתאמת הפדגוגיה לצרכי הלומדים. בין היתר, המת"לית פועלת לקידום להליכי הוראה- למידה מותאמים למגוון הצרכים הקיימים בכיתה הטרוגנית, המאפשרים מתן מענה דיפרנציאלי במסגרת הכיתה ובמסגרת פרטנית.

המת"לית תפעל לטובת כלל הלומדים, ובתוכם תלמידי "הדרך החדשה" ותלמידים עם לקויות למידה, כחלק מיעד ההכלה וההשתלבות ותוך איגום משאבים עם תכניות נוספות ובעלי תפקידים נוספים הפועלים בביה"ס לפיתוח תפקודי למידה ולחיזוק צרכי המורים והתלמידים.

* ראו פרוט תפקידי המת"לית בחט"ב ובחט"ע בפרק העוסק במערך אל"ה בחט"ב ובפרק העוסק במערך אל"ה בחט"ע.

1. ד תהליכי הפיתוח המקצועי בשנה"ל תשע"ט

1. פיתוח מקצועי למורי אל"ה:

השתלמות מקוונת (מט"ח)

ההשתלמות מיועדת לכלל המורים למקצועות רבי מלל בחינוך הרגיל המלמדים בבתי ספר בהם פועל מערך אל"ה, ההשתלמות כוללת יחידות מעשיות ויישומיות המקנות ידע וכלים להתמודדות עם מגוון הלומדים בכיתה הטרוגנית.

היקף ההשתלמות: 30 שעות מדי שנה המוכרות לגמול באופן חדש ובעוז לתמורה.

להשתלמות שני חלקים נפרדים המתפרסים על שנתיים:

א. השתלמות ברמת מבואות- מיועדת למורים המשתלמים לראשונה

ב. השתלמות ברמת העמקה- מיועדת למורים שהשתלמו בהשתלמות המבואות

2. פיתוח מקצועי למת"לים:

השתלמות מקצועית ייעודית בפסגות

כל מת"לית תשתתף בהשתלמות מקצועית ייעודית בפסגות, המלווה את התכנית מטעם אגף א' חינוך על-יסודי.

ההשתלמות מוכרת לגמול של 30 שעות באופן חדש/עוז לתמורה.

במסגרת הפיתוח המקצועי של המת"ליות יושם דגש על תהליכי איתור, התערבות ממוקדת בדגש על העלאת הישגים בטווחים קצרי מועד, תהליכי הערכה ובקרה. וכן כישורי הנחייה.

*ההשתתפות בהשתלמויות הינה חובה ומהווה תנאי להפעלת מערך אל"ה בביה"ס.

3. קורס להכשרת מת"לים באוניברסיטה הפתוחה במסלולים שונים:

מטרת הקורס היא להכשיר מורים בעלי וותק של לפחות 3 שנים, שנמצאו מתאימים לתפקיד המת"ל ואין להם את ההכשרה הנדרשת.

הקורס מקנה למשתתפים ראייה רחבה וגישה רב מערכתית. ונלמדים בו עקרונות מנחים להובלת תהליכים ולריכוז תכניות התערבות, עקרונות ומיומנויות הנחייה והדרכה וכלים לאיתור, לאבחון, ולעבודה מותאמת ויעילה עם כלל התלמידים ועם תלמידים עם קשיים.

היקף הקורס: 240 שעות למשך שנתיים (120 בכל שנה)

הקורס מתקיים במסלול למת"לים בחט"ב ובמסלול למת"לים בחט"ע או במסלול לחט"ב ולחט"ע יחד.

ליווי והדרכה מחוזית

כל ביי"ס הפועל בתכנית ילווה ע"י מדריכה מחוזית. ההדרכה מתבצעת עם הצוותים, המת"לית וצוותים נוספים במועדים קבועים אותם יש לתאם עם המדריכה.

כמו כן, לכל מחוז מונה מפקח רפרנט לאל"ה. המדריך עובד בתיאום מלא עם המפקח הרפרנט ומבנה איתו תכנית עבודה מחוזית בהתאם ליעדים הנדרשים.

המדריכה המחוזית מובילה ומנחה את קבוצת המת"ליות במחוז. בכלל זאת היא מקיימת לפחות שני מפגשי עבודה עם קבוצת המת"ליות במחוז במהלך שנה"ל-נוכחות המת"לית במפגשים הינה חובה.

יום ההדרכה של מדריכי אל"ה הוא יום רביעי ובהתאם לכך על מנהל בית הספר לדאוג שחלק משעות תפקידה של המת"לית יהיו ביום זה.

2. אל"ה בחט"ב תשע"ט

2.א תפקיד המת"ל/ית ומבנה משרתה באפיקים השונים בחט"ב

2.א.1- מערך אל"ה במסלול רגיל

אוכלוסיית היעד

אוכלוסיית היעד של התכנית כוללת **את כלל התלמידים בחט"ב** ובתוכם תלמידים עם קשיים, תלמידי "הדרך החדשה" ותלמידים עם ליקויי למידה, אשר מאותרים באמצעות מיפוי.

דגשים בעבודת המת"ל/ית בחט"ב:

- הבנייה מערכתית של תהליכי מיפוי, איתור, התערבות ומעקב ובקרה.
- שותפות ומעורבות פעילה בצוות הרב- מקצועי הבית ספרי.
- הובלת תהליך מיפוי הלומדים בתחום האקדמי. בשכבת ז' באמצעות מבדק עמ"ת וכלים להעמקת הכרות עם התלמיד.
- שותפות בבניית קבוצות למידה לתלמידים שאותרו במבדק עמ"ת.
- בניית תכניות עבודה קבוצתיות ופרטניות לכלל התלמידים המאותרים בעקבות הממצאים ובהתאם להחלטות הצוות הרב- מקצועי הבית- ספרי.
- הדרכת מורים לדרכי הוראה והתערבות עם מגוון לומדים ובתוכם תלמידים עם קשיים בלמידה ועם ליקוי למידה בהתאם לתכנית העבודה שנבנתה עבורם, תוך הדגמת תהליכים ודגמי הוראה בפועל.
- הוראה של 2 קבוצות תלמידים או הוראה בקו בכיתה.
- הערכה ממוקדת של תפקודי למידה לתלמידים שאותרו במיפוי, לגביהם קיים צורך במידע נוסף.
- מעקב ובקרה אחר מידת יעילות ההתערבות (תיעוד מלא של כל התהליך).
- ניהול הידע והמידע המצטבר על תפקודו של התלמיד באופן מובנה וסדיר.

מבנה שבוע העבודה של המת"ל/ית - המת"ל/ית הינה בראש ובראשונה מורה בצוות בית-הספר. מבנה שבוע עבודתה באופן חדש הנו כשל מורה בחט"ב.

מבנה שבוע העבודה למורה אם ולמורים הזכאים לשעות גיל הינו בהתאמה.

שעות הנגזרות מהמשרה לטובת תפקיד המת"ל/ית :

מינימום 6 שעות פרונטליות, 1 שעה פרטנית, 2 שעות שהייה

6 ש"ש פרונטליות, מתוך סך שעות עבודתה הפרונטלית, מוקדשות לעבודתה כמת"ל/ית, והן מחולקות ל4 שעות הוראה ו21 שעות הדרכה באופן הבא :

4 ש"ש – הוראה שיתופית בכיתות או הוראה לתלמידים בקבוצות של עד 5 תלמידים.

2 ש"ש - הנחיית המורים :

- הנחיית מורים המלמדים בקבוצות הלמידה של אל"ה.

- הנחיית צוותי הוראה נוספים בהתאם ליעד/ים מערכתיים שהוגדרו.

1 שעה פרטנית- לטובת טיפול בפרט בהיבטים פדגוגיים (ופסיכו-פדגוגיים). במסגרת שעה זו המת"לית תבצע העמקת מיפוי תפקודי למידה בהתאם לצורך, תלווה את התלמיד תוך התאמת תהליכי למידה – הוראה, ותנהל מעקב ובקרה אחר התקדמות התלמידים.

2 ש"ש שהייה- לטובת ישיבות היגוי, ישיבות פדגוגיות וישיבות צוות נוספות וכן להכנת חומרי הדרכה.

2.א.2 - מערך אל"ה בבתי הספר בהם פועלת התכנית "מלקויות ללמידה"

מערך אל"ה מבקש לתת מענה לכלל התלמידים בחינוך הרגיל, תוך מתן דגש לתלמידים עם קשיים בלמידה או עם לקות למידה. אל"ה במסגרת "מלקויות ללמידה" מרחיבה ומעמיקה את תהליכי המיפוי, ההתערבות והמעקב הניתנים לתלמידים החשודים בלקות למידה.

המת"לית באל"ה היא הדמות המובילה והמתכללת את התכנית "מלקויות ללמידה" בבית הספר. במסגרת תפקידה היא חברה בישיבות הצוות הרב מקצועי הכיתתי ובצוות ההיגוי הבית ספרי העוסק בטיפול מערכתי ופרטני באוכלוסיית תלמידים מאותרים בכלל ובאוכלוסיית התלמידים עם חשד ללקויות למידה בפרט. יחד עם הצוות הבין מקצועי המת"לית מסייעת בבחירת תכנית ההתערבות לתלמיד שאותר עם קושי. היא מנהלת מעקב אחר התקדמותו ומלווה את הצוות בתהליך המערכתי ובתכנון ההתערבות עם התלמיד. במידת הצורך, היא מעמיקה בתהליכי איתור רב ממדיים באופן פרטני עם התלמידים המאותרים. היא משתתפת במפגשים עם הורים וצוות חינוך אחרים לשם העברה ועדכון מידע אודות התלמיד. היא מקנה ידע מקצועי ומנחה את הצוות החינוכי ביישום הוראה מותאמת וקידום של תלמידים עם חשד ללקויות למידה. מעבר למבדק עמי"ת אותו עוברים כלל תלמידי השכבה במסגרת מערך אל"ה, לרשות המת"לית עומדים כלים שונים המסייעים בהחלטה, תוצאות מבדקי איתור במתמטיקה ואנגלית, ערכת מעק"ב, תוצרי כתיבה של התלמיד, מבחנים בתחומי הדעת השונים, הכלי "ללמוד את התלמיד" ועוד.

המטרה הסופית – איתור ובניית תכנית התערבות לתלמידים החשודים כבעלי ליקוי למידה, מעקב ובחינת המלצה לאבחון דידקטי וועדת התאמות לתלמידים שעברו את ההתערבות ונמצאו מתאימים לעלות לוועדת התאמות ברמה 3. (החלטה סופית באמצע כיתה ט').

במסגרת היותה מומחית ומובילת התכנית "מלקויות ללמידה" בבית הספר, המת"לית תוביל ותנחה את מפגשי הפיתוח המקצועי בחדר המורים.

מבנה המשרה של מת"לית באל"ה במקוד "מלקויות ללמידה"

בנוסף לשעות עבודתה במסגרת מערך אל"ה (כפי שהוגדר לעיל), יתווספו למשרת המת"לית:

3 שעות פרונטליות

1 שעה פרטנית

השעות שנוספו במסגרת הרפורמה מיועדות לתהליכי איתור, התערבות, הנחייה, תיעוד ומעקב אחר תלמידים עם קשיים ועם חשד ללקות למידה ו/או הפרעת קשב **והן יחולקו באופן הבא:**

2 ש"ש למפגשים להעמקת ההכרות עם התלמידים ושעתיים לישיבות צוות, תיעוד והנחיית מורים. משימות המומלצות בשעות הנ"ל:

✓ התלמידים אשר אותרו במבדק עמית ז' - עם חשד לקשיים בלמידה, תלמידים אלה יעברו איתור מעמיק לבחינה האם התלמיד מאותר כ"חשד לליקוי למידה". ערכת העמקה תסופק ע"י אגף ליקויי למידה.

✓ ליווי המחנך בבניית תכנית התערבות ובתיעוד התהליך באמצעות תיקי סמ"ל (סיכום, מעקב, למידה).

✓ הנחיית כלל המורים בעבודה עם תלמידים בעלי ליקויי למידה ובפרט את המורים המלמדים בקבוצות הלמידה של אל"ה.

✓ תכלול תהליכים מערכתיים של ישיבות בניית תכנית עבודה לתלמיד, מעקב ובקרה אחר התקדמות התלמידים המאותרים

✓ תכלול ואיסוף תוצרים לתיק ועדת התאמות

למת"לית יהיו שני גורמים מלוים / מנחים – 2/3 מדריכת אל"ה ו – 1/3 מדריכת לקויות למידה בהתאם למצופה ממנה בעבודתה היום יומית.

מדריכת אל"ה תהיה האחראית על התנהלות מערך אל"ה בבית הספר, ומדריכת ל"ל תלווה את המת"לית בכל הנוגע למסגרת עבודתה בתכנית מלקויות ללמידה.

המדריכות יתוודרכו בקו - על ידי אגף ע"ס בכלל מערך אל"ה וע"י אגף לקויות למידה במה שקשור ללקויות למידה.

א3. מערך אל"ה בחט"ב בהן פועלת תכנית "הדרך החדשה"

קידום תלמידים ילידי הארץ יוצאי אתיופיה הינו יעד כלל מערכתי מבוסס החלטת ממשלה.

במסגרת האגף לחינוך על יסודי אנו פועלים לקידום אוכלוסייה זו.

להלן מספר דגשים הקשורים בנושא :

- בכל חטיבות ביניים במיקוד תלמידי "הדרך החדשה", יהיה שיפור עקבי בהישגי הלומדים **בדגש על 4 מקצועות המיצ"ב**.
- הנשירה הסמויה והגלויה בחט"ב תפחת.
- מידת שביעות הרצון של תלמידי הדרך החדשה והוריהם מהמערכת תגדל.
- תוכנית אל"ה - תפקיד המת"לית בבתי ספר במיקוד תלמידי "הדרך החדשה" הורחב בהדרגה.

להלן מספר דגשים לעבודה בתכנית אל"ה עם תלמידי "הדרך החדשה" :

- **מעקב ובקרה** - כדי לוודא התקדמות התלמידים, יתבקשו המת"ליות להגיש סטטוסים ייעודיים לגבי תלמידי הדרך החדשה, **ב 4 מקצועות המיצ"ב**, מעבר לסטטוסים של כלל תלמידי אל"ה.
- **אפיון קבוצת הלימוד** - השעות שיתווספו לבתי הספר יתמקדו בהכנסה מקסימלית של תלמידי "הדרך החדשה" לקבוצות הלימוד של התכנית. כמו כן, כדי למנוע בידול תלמידי "הדרך החדשה", יש ליצור קבוצות מעורבות בהן הרכב התלמידים כולל תלמידי הדרך החדשה וכלל התלמידים.
- **פיתוח מקצועי** - קיום השתלמות ייעודית לאורך השנה, למת"לים בחטיבות הביניים שבמיקוד תלמידי "הדרך החדשה". מדריכות ומת"ליות של בתי ספר אלה מחויבות להשתתף בפיתוח המקצועי הייעודי.

2.2 מעקב ובקרה - כלי מיפוי ומעקב

כאמור לעיל, העיקרון המרכזי המוביל את תהליך העבודה בבתי הספר הוא הבניית תהליכי מיפוי, התערבות ומעקב מבוססי נתונים. לצורך העניין המת"לים נעזרים בכלי אבחון מתוקננים כגון מבדק עמי"ת, ובסטטוסים ארציים. כמו כן, הם מובילים ליצירת שגרת מעקב באמצעות הגדרת פרמטרים פנימיים.

2.2.1 - מבדק עמית - מיפוי כלל תלמידי כיתות ז'

מבדק עמי"ת אשר פותח בראמ"ה (הרשות הארצית להערכה ומדידה) נועד להעריך את כישורי הבנת הנקרא ואת כישורי הכתיבה של כלל התלמידים עם כניסתם לחט"ב, לצורך קידום הידע השפתי כתשתית ללמידה.

מורים מצוות בית הספר שותפים לתהליך הבדיקה בהדרכת המת"ל. בכך הם נחשפים לממדי המבדק, שהוא כלי דיאגנוסטי המתבסס על עקרונות שעשויים לשרת אותם בהקבלה לתחום הדעת שלהם.

ניתוח ממצאי המבדק, ממצאי המיפוי הרחב וכלים להעמקת ההיכרות עם התלמידים מסייעים למורים לאתר את קשיי התלמידים ואת חזקותיהם ברמה שכבתית, כיתתית ופרטנית ולהבנות תכניות התערבות מותאמות.

בראשית שנה"ל, עם כניסת התלמידים לחטיבת הביניים, מועבר המבדק לכלל תלמידי שכבה ז'. בעקבות הנתונים שמתקבלים, משובצים התלמידים ע"י צוות רב מקצועי למסגרות הסיוע השונות ולקבוצות למידה במסגרת מערך אל"ה.

חוברות המבדק וחוברת הנחיות המתייחסת לאופן העברתו, בדיקתו והשימוש בתוצאות מועברים לביה"ס ע"י נציג מטעמנו.

יש לציין שהמבדק כולל חלק בנושא השתמעויות להוראה, ומזמן לצוותי ההוראה הצעות אופרטיביות לעבודה עם התלמידים, על מנת כדי למקד את ההתערבות, ולאפשר הבניית תכניות מותאמות, בשלב מכריע זה.

ברמה הארצית - נוצרת "שפה משותפת" לכלל בתי הספר. כך שמתקבל מיפויי זהה, מבוסס מידע מהימן ותקף.

מבדק עמי"ת, במהותו, הינו כלי עבודה פנים בית ספרי ואינו אמצעי לבקרה ו/או פיקוח מכל סוג שהוא. כל שימוש מסוג זה מחטיא את מטרת המבדק ועלול לפגוע בהיבטים הפדגוגיים המקצועיים של השימוש במבדק עמי"ת, ואף לייתר אותו.

כמו- כן הכנה למבדק במסגרת הלמידה בחינוך היסודי גורמת להטיית התוצאות ומחבלת במאמץ לאתר את התלמידים המתקשים באופן מהימן כדי לסייע להם.

חל איסור מוחלט על העברת נתוני מבדק עמי"ת לגורמים חיצוניים, וזאת כדי שנוכל להמשיך ולקדם עבודה מקצועית על בסיס נתונים מדויקים המשקפים את הידע וההבנה של התלמידים ללא הכנה ממוקדת לקראת המבדק.

2.ב.2- סטטוסים ארציים למעקב ובקרה

מטרת הסטטוסים היא מעקב מבוסס נתונים אחר יעילות ההתערבות ברמה המערכתית וברמה הפרטנית על מנת לדייק את המענים הניתנים. חשוב לציין שמעבר למעקב ובקרה, הסטטוסים משמשים כמחוונים המשקפים את היעדים ודרישות הבסיס.

הסטטוסים פותחו ע"י האגף העל יסודי בשיתוף סגל המדריכים של אל"ה. הנתונים המתקבלים מהם מאפשרים מעקב ולמידה ברמת תלמיד, ברמת בית הספר, ברמה מחוזית ובראיה ארצית.

במהלך השנה המת"ל ישתמש בשלושה סטטוסים שלהלן:

סטטוס רבעון א- מעקב אחר התבססות דרישות הבסיס ומיפוי בעקבות מבדקי עמי"ת.

סטטוס מחצית- מעקב אחר יעדים מערכתיים (בין היתר, התקדמות בשפת אם ותחומי דעת נוספים של כלל הלומדים), ומעקב אחר הלומדים בקבוצות הלמידה של אל"ה.

סטטוס סוף שנה- סטטוס זהה ומשווה לסטטוס המחצית.

* הסטטוסים מתעדכנים מעת לעת בהתאם ליעדי המשרד ולצרכים העולים מהשטח.

קישור

אל"ה בחט"ע תשע"ט

3. מערך אל"ה בחט"ע תשע"ט מגזר בדואי דרום

מערך אל"ה עלה לחטיבה העליונה ובשלב הראשון פועל ב-25 חטיבות עליונות במחוז דרום – מגזר בדואי.

תפקיד המת"ל בחטיבה העליונה דומה במהותו לתפקיד המת"ל בחטיבת הביניים בכלל ההנוגע לקידום הוראה – למידה מותאמים לצרכי הלומדים. יחד עם זאת, הוא עבר ויעבור בהמשך עוד התאמה בהתייחס מאפיינים ולצרכים ייחודיים לחט"ע.

תפקיד המת"ל

תפקיד המת"ל בחט"ע- לחזק את התשתית הפדגוגית ולקדם תהליכי הוראה-למידה מדויקים על פי תחומי דעת ועל פי מיומנויות נדרשות לחיזוק בתחום הדעת.

המת"ל (מערך ומקדם תפקודי למידה) אמון על הנחיית צוות בית הספר בהתאמת הפדגוגיה לצרכי הלומדים לצורך קידום הישגיהם.

מטרות, יעדים ודרכי פעולת המת"ל בחט"ע

אוכלוסיית היעד

תלמידי חט"ע בדואי דרום החשודים באי זכאות לבגרות

מטרות – קידום הישגי לומדים בדגש על התחום האורייני, באמצעות ביסוס תפקודי למידה

- עליה בהישגי לומדים במקצועות רבי המלל בבחינות הבגרות והמבחנים הפנימיים בחט"ע

צמצום פערים ופיתוח לומד עצמאי.

יעדים- עליה בשיעור הזכאים לתעודת בגרות.

דרכי פעולה (מצ"ב קובץ סטטוס מיפוי התערבות מעקה ובקרה) **קישור**

1. מיפוי-

עבודה על בסיס מיפוי זכאות לבגרות בכיתות י' י"א י"ב על סמך כלי מיפוי דינמי בית ספרי.

2. התערבות-

- בניית קבוצות התערבות על פי מיומנויות בהם מתקשים הלומדים לפי מקצוע (על בסיס מיפוי דינאמי לזכאות לבגרות: י', י"א י"ב).
- הדרכת צוות בית הספר לקידום מיומנויות שאותן כזקוקות לחיזוק בתחום הדעת
- בניית תפיסה מערכתית והבניית תהליכי הוראה-למידה מותאמים

- חיזוק תחושת המסוגלות של המורים בהתמודדות עם מגוון הצרכים של הלומדים
 - שותפות בצוות רב מיקצועי
3. **מעקב ובקרה אחר** התקדמות הישגי הלומדים והגשת סטטוסים ארציים בכל רבעון על התקדמות הלומדים
4. **פיתוח מיקצועי**
- **הכשרת מתל"ים** - בדואי דרום חט"ע , או"פ- הקורס מקנה למשתתפים ראייה רחבה וגישה רב מערכתית. ונלמדים בו עקרונות מנחים להובלת תהליכים ולריכוז תכניות התערבות, עקרונות ומיומנויות הנחייה והדרכה וכלים לאיתור, לאבחון, ולעבודה מותאמת ויעילה עם כלל התלמידים ועם תלמידים עם קשיים.
 - **הדרכה מחוזית** - כל ביי"ס הפועל בתכנית ילווה ע"י מדריכה מחוזית. ההדרכה מתבצעת עם הצוותים החינוכיים במועדים קבועים אותם.

מבנה עבודתו של המת"ל בחט"ע

- מינימום 6 שעות פרונטליות, 1 שעה פרטנית, 2 שעות שהייה
- 6 ש"ש פרונטליות, מתוך סך שעות עבודתה הפרונטלית, מוקדשות לעבודתה כמת"לית, והן מחולקות ל- 2 שעות הוראה ו- 4 שעות הדרכה באופן הבא:
- הנחיית מורים המלמדים בקבוצות הלמידה בתחומי הדעת
 - מעקב אחר הלומדים בקבוצות
- 1 שעה פרטנית- לטובת העמקת מיפוי תפקודי למידה בהתאם לצורך
- 2 ש"ש שהייה- לטובת ישיבות היגוי, ישיבות פדגוגיות וישיבות צוות נוספות וכן להכנת חומרי הדרכה.

היערכות ארגונית של מנהל ביה"ס וניהול התכנית

- מוקם צוות רב מקצועי בית ספרי בראשות מנהל/ת ביה"ס, המורכב מכל בעלי התפקידים. הצוות הרב המקצועי קובע את מדיניות הטיפול הבית ספרית, תוך תכנון התהליכים הפדגוגיים ברמה המערכתית והפרטנית בביה"ס. הצוות מתכנן את המהלכים וההתנהלות של ביה"ס כדי לתת מענה לצרכים של כלל התלמידים ובפרט את התלמידים החשודים באי זכאות לבגרות
- נקבעים 3-4 מפגשים לאורך שנה"ל של הצוות הרב- מקצועי הבית- ספרי לצורך קביעת מדיניות ההתערבות על רצף הלומדים, מעקב ובקרה.
- הצוות הרב- מקצועי בראשות מנהל בית הספר, מתייחס באופן מערכתי, תוך איגום משאבים, לכלל התלמידים המתקשים בהתאמתו את תכניות ההתערבות לטובת התלמידים.
- **מנהל ביה"ס** בונה תכנית שנתית לקידום הישגי הלומדים בבית הספר ובתוכה מקומו של המת"ל. התכנית מבוססת על מיפוי דינמי לזכאות לבגרות .

- על מנהל ביה"ס להגדיר את התפוקות המצופות ומדדי ההצלחה להתקדמות התלמידים.
- שעות הליווי וההנחיה של המת"לית עם המורים משובצות במערכת השעות הבית ספרית
- שעות ההוראה של המורים בתחומי הדעת, מתבצעת בשעות הפרטניות של המורים, המשובצות במערכת השעות.
- יש ליידע את הורי התלמיד ולשתפם בכל תהליכי העבודה המתוכננים והמבוצעים, ובמידת התקדמותו של התלמיד.

נושאי הנחיה של המת"ל את צוות בית הספר

- בניית יח' הוראה תלויות מטרת תוכן ומיומנות
- בניית תכניות עבודה להוראה מותאמת
- כלים להעמקת ההיכרות עם התלמידים (אבחון דינמי)
- אסטרטגיות למידה המאפשרות התקדמות בהישגים ופיתוח לומד עצמאי
- התאמות בדרכי הוראה בכיתה מלאה ובשעה הפרטנית
- הטמעת כלים להתמודדות של כלל הלומדים עם דרישת ההערכה החלופית.
- התאמת סוגי ההערכה החלופית אשר יקדמו את הלומד.

4. נספחים

-נספח מס' 1-

תכנית עבודה לתפקיד המת"ל בחט"ב על פי חודשים

תכנית עבודה לתפקיד המת"ל על פי חדשי השנה

לוח"ז	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
ספטמבר אוקטובר	נושא: הובלת תהליך המיפוי בשכבה ז' בדגש על:			
	<u>מבדק עמי"ת</u> - ניהול תהליך העברת המבדק והפקת התועלת ממנו	- ליווי והדרכת צוות הבדיקה - בדיקה/הקלדה של חלק מהמבדקים - ניתוח התוצאות והצגתם בפני צב"מ (יועץ, מחנך)	צוות בדיקה: מחנכים/מורי לשון/מורי אל"ה הפקת תועלת: מחנכים, יועץ, רכז שילוב	מיפוי מקיף המציג נקודות חוזק ונקודות להתערבות ברמה פרטנית ומערכתית
	<u>נתונים בשפת אם</u>	- הצלבת מידע עם נתונים העולים ממבחן ראשון בשפת אם.	רכז שפה, מדריך שפה	
	<u>העמקת מיפוי</u> - עריכת מיפוי ממוקד של תפקודי למידה עבור תלמידים שתוצאות המבדקים שלהם גבוליים או תקינים ועולים סימני שאלה לגביהם.			

לז"ל	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
	<u>הצלבת מידע</u> - השלמת המידע עם חומרי רקע	איסוף מידע נוסף הכולל היסטוריה לימודית והתפתחותית, המתקבל מבתי ספר מזינים, הורים, מחנכים ומורים מקצועיים.	יועץ, מחנכים, הורים, תלמיד	
	נושא: קידום תהליכי התערבות			
	<u>תכניות התערבות מערכתיות</u>	- זיהוי צורך להתערבות ברמה מערכתית כגון: - מיומנות אוריינית שזוהתה כנמוכה במבדק עמי"ת או על פי דיווחי המורים. - תחום דעת בו שמספר גבוה של תלמידים מתקשים להתמודד איתו. - מיומנויות שונות הקשורות באחד או יותר מתפקודי הלמידה (כגון: התארגנות).	רכז פדגוגי, רכז עברית, יועץ, מחנכים, רכז שילוב.	תכנית עבודה הכוללת הובלת יעדים פדגוגיים ברמה מערכתית.

לוח	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		- בניית תכנית התערבות בהתאם לצורך שזוהה: בחירת שותפים, הגדרת לוח ושגרות תומכות, הבניית דרכי מעקב ומשוב להערכת יעילות. - בניית תכנית התערבות דינאמית לקידום לומדים בשפת אם: יצירת קשר עם רכז/מדריך שפה לצורך בניית תכנית התערבות מותאמת לצרכים שאותרו במבדק עמ"ת ובמבחן ראשון בשפת אם (במידה וכבר התקיים).		
	מסגרות סיוע- שיבוץ תלמידים שאותרו במסגרות סיוע ובניית קבוצות למידה של אל"ה	- שותפות בהפניית תלמידים למסגרות הסיוע השונות בהסתמך על מבדק עמ"ת ונתוני המיפוי שנאספו. - בניית קבוצות הלמידה של אל"ה בשכבת ז' בהתאם לתוצאות המיפוי. * קבוצות הלמידה של שכבת ח' וט' נקבעו כבר בשנה קודמת ולכן הן מתחילות לפעול בחודש ספטמבר.	יועץ, מחנכים, רכז שילוב	מפת מענים בהלימה לנתוני המיפוי

ל"ז	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
	<u>תכניות התערבות ממוקדות</u>	- בניית תכניות התערבות ברמה פרטנית עבור תלמידים הזקוקים להתאמות בהוראה. - בניית תכנית התערבות ברמה כיתתית עבור כיתות שאותרו כזקוקות לחיזוק במיומנות מסוימת.	רכז פדגוגי, רכז שפה, רכז שילוב, מורי אל"ה כל גורם רלוונטי	תכניות התערבות ברמה פרטנית ומערכתית הכוללת דרכי מעקב ובקרה.
	נושא: ביסוס תהליכי משוב, מעקב ובקרה			
	<u>ישיבת צוות היגוי ראשונה-</u>	- קיום ישיבת צוות היגוי המורכבת מצוות בין מקצועי שיעסוק וידון במרכיבים הבאים : - הצגת נתונים המתקבלים מהמיופויים בכללם נתוני מבדק עמי"ת ונתוני מבחן בשפת אם. - הצגת קבוצות הלמידה - הצגת תכניות ההתערבות - קביעת נהלי מעקב ובקרה *ישנם בתי ספר בהם נקבעות קבוצות הלמידה והיעדים הנוספים במהלך ישיבת ההיגוי.	מנהל שש שנתי (לבחירה), מנהל חט"ב, רכז פדגוגי, רכז עברית, רכז שילוב, יועץ, מחנכים, מדריכת אל"ה. בעלי תפקידים רלוונטיים נוספים	סיכום ישיבה הכולל תכנית העבודה כמפורט תוך התייחסות לל"ז, אחראי ביצוע ודרכי מעקב ובקרה.

לוח"ז	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		ישנם בתי ספר בהם מתקיימות ישיבות מקדימות בצוותים מצומצמים ובמהלך ישיבת ההיגוי מוצגים הנושאים העקרוניים.		
	קביעת נהלי מעקב ובקרה פנימיים	קביעת פרמטרים פנימיים ושגרות למעקב בשיתוף הצוות הבית ספרי- קביעת מדדי תוצאה, קריטריונים ודרכי מעקב אחר תכניות ההתערבות ברמה הפרטנית וברמה מערכתית-שכבתית/בית ספרית (בנוסף לשגרות המעקב הקיימות). *מדדי תוצאה: הגדרת מדד להתקדמות (מה ייחשב כהצלחה) דרכי מעקב כגון: שאלוני משוב, קבוצות מיקוד, מבדקים	מנהל, רכז פדגוגי, רכז עברית, מורי אל"ה וכל גורם רלוונטי	קריטריונים פנימיים שהוגדרו בשיתוף הצוות. שגרות וצמתי הערכה מוגדרים מראש.
נושא: המשך תהליכי מיפוי				

לז"ל	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
נובמבר- דצמבר	<u>העמקת מיפוי מערכת</u>	התבוננות משותפת על נתוני מבחן ראשון בשפת אם ודיוק נתוני המיפוי בהתאם למסקנות העולות מהתוצאות	רכז שפה, רכז פדגוגי כל גורם רלוונטי	תכנית עבודה מעודכנת בהתאם לנתוני מיפוי דינאמי
	<u>העמקת מיפוי -תלמידים</u> <u>בקבוצות הלמידה של</u> <u>אל"ה</u>	עריכת מבדקי קריאה באמצעות מבדק מעק"ב להערכת קצב ודיוק בקריאה. * ניתן ואף מומלץ להדריך את המורים המלמדים בקבוצות הלמידה של אל"ה לערוך את המבדק לתלמידי הקבוצה שלהם.	מורי אל"ה	קובץ נתוני מעק"ב של כלל תלמידים בקבוצות הלמידה של אל"ה
	נושא: תכניות התערבות			
	<u>תכנית התערבות</u> <u>מערכתית</u>	הפעלת תכנית/יות התערבות מערכתית - (תחילת נובמבר) פגישות עם שותפים להובלה לשם סגירה וסיום הכנת מתווה העבודה, קביעת פלטפורמות ההדרכה והגדרת הקריטריונים ודרכי המעקב. - (תחילת דצמבר) התחלת התכנית בפועל	רכז שפה, רכז פדגוגי, וכל גורם רלוונטי.	עבודה בהתאם לז"ל שהוגדר

לוח	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
	<u>קבוצות הלמידה של אל"ה</u>	התחלת הפעילות של קבוצות הלמידה של אל"ה - שכבת ז' בתחילת נובמבר. * קבוצות הלמידה של שכבות ח' ו-ט' התחילו לפעול בספטמבר.	מורי אל"ה	קבוצות הלמידה מתחילות לפעול בזמן המוגדר
	נושא : מעקב ובקרה			
	<u>מילוי סטטוס רבעון א</u>	מילוי סטטוס רבעון א המשקף את הפעילות בהתאם לעקרונות ודרישות מערך אל"ה בין היתר, הסטטוס יכלול מיפוי הישגים בשפת אם	מורי אל"ה, מחנכים	נתונים ברמת בתי ספר המאפשרים דיוק תכנית עבודה
	<u>השתתפות בישיבות</u>	<u>השתתפות בישיבות פדגוגיות</u> -מסירת מידע, איסוף מידע המתקבל מהמורים ויצירת הצלבות עם נתוני המיפוי. - הדרכת הצוות בנוגע להתאמות בדרכי הוראה בהתאם לנתונים המתקבלים ולשיח המתנהל. <u>השתתפות בימי הורים</u>		עדכון נתוני מיפוי ותיק תלמיד

לוח	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
ינואר- פברואר	נושא: המשך תהליכי מיפוי מעקב ובקרב			
	מעקב באמצעות פרמטרים פנימיים	ביצוע מעקב ברמה מערכתית ופרטנית באמצעות פרמטרים פנימיים שנקבעו בתחילת שנה	מנהל, רכז פדגוגי, מחנכים, מורי אל"ה, כל גורם רלוונטי.	נתונים ברמת תלמיד המאפשרים דיוק תכנית ההתערבות.
	סטטוס מחצית	שימוש בסטטוס מחצית להעמקת מיפוי ומעקב אחר יישום וקבלת החלטות הסטטוס כולל: - לשונית המתייחסת לנתונים שכבתיים/ בית ספריים. בכללם : מעקב אחר התקדמות בשפת אם, מעקב אחר יישום יעדים מערכתיים.	מחנכים, מורי אל"ה	נתונים ברמת תלמיד וברמת העבודה המערכתית המאפשרים דיוק תכנית העבודה

לז"ז	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		- לשונית הכוללת נתונים אודות הלמידה וההתקדמות בקבוצות הלמידה של אל"ה.		
	ישיבת צוות היגוי שנייה-	קיום ישיבת צוות היגוי המורכב מצוות בין מקצועי שיעסוק וידון במרכיבים הבאים: - הצגת נתונים כמותיים ואיכותניים המתקבלים מהמעקב (קריטריונים פנימיים וסטטוס נתונים, בכללם נתוני מעקב אחר ציונים בשפת אם) - בחינת מגמות והסקת מסקנות העולות מנתוני המעקב - קבלת החלטות והתאמת תכניות על סמך הנתונים - דיון בסוגיות / אתגרים הקשורים בהפעלת תכניות ההתערבות. ישיבת צוות היגוי מצומצמת- (יש בתי ספר שמחברים לישיבת ההיגוי הרחבה) מעקב שמי אחר תלמידים בקבוצות הלמידה של אל"ה ועריכת שינויים בהתאם לנתונים.	מנהל שש שנתי (לבחירה), מנהל חט"ב, רכז פדגוגי, רכז עברית, רכז שילוב, יועץ, מחנכים, מדריכת אל"ה. בעלי תפקידים רלוונטיים נוספים מת"ל, יועץ, מחנך לבחירה גם מנהל	סיכום ישיבה הכולל פירוט הנתונים שהוצגו, התייחסות לדילמות והחלטות שהתקבלו להמשך השנה.

לוח	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
נושא: עדכון והתאמת תכניות ההתערבות				
מרץ-אפריל	תכנית התערבות מערכתית	דיוק תכניות ההתערבות המערכתית בהתאם לנתונים המתקבלים מהסטטוסים בכללם נתונים בשפת אם הנחיית הצוותים הרלוונטיים – המשך הנחיית הצוותים בהתאם לתכנית ההתערבות ולהתאמות שנערכו.		תכנית עבודה מעודכנת
	תכנית התערבות בקבוצות הלמידה של אל"ה	דיוק מטרות אישיות- הדרכת צוותי המורים המלמדים בקבוצות למידה של אל"ה לעריכת הערכה מעצבת עם התלמידים והגדרת מטרות להמשך השנה. יש להתבסס על נתוני הסטטוס ובכללם ציונים בשפת אם * חשוב להדריך את המורים לנצל את המחצית לערכית רפלקציה, לסיכום הנעשה עד כה, לשימוש בהפעלות מאוררות לחיזוק המוטיבציה להמשך וכד'.		תכנית הדרכה מעודכנת
	המשך עבודה בהתאם לתכנית שהוגדרה			

ל"ז	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
מאי יוני	נושא: מיפוי מעקב ובקרה			
	מעקב והסקת מסקנות באמצעות פרמטרים פנימיים	ביצוע מעקב ברמה מערכתית ופרטנית באמצעות פרמטרים פנימיים שנקבעו בתחילת שנה. (קבוצות מיקוד, תצפיות, בדיקת תוצרים, משוברים, מבדקים וכיוב').		מסקנות בהתבסס על נתונים פנימיים
	סטטוס סוף שנה	שימוש בסטטוס סוף שנה להערכת התקדמות והסקת מסקנות לקראת שנה הבאה: - הסטטוס כולל: - לשונית המתייחסת לנתונים שכבתיים/ בית ספריים. בכללם : מעקב אחר התקדמות בשפת אם, מעקב אחר יישום יעדים מערכתיים. - לשונית הכוללת נתונים אודות הלמידה וההתקדמות בקבוצות הלמידה של אל"ה.		מסקנות בהתבסס על נתוני סטטוס

לז"ז	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
	ישיבת היגוי שלישית	קיום ישיבת צוות היגוי המורכב מצוות בין מקצועי שיעסוק וידון במרכיבים הבאים: - הצגת נתונים כמותיים ואיכותניים המתקבלים מהמעקב (קריטריונים פנימיים וסטטוס נתונים, בכללם נתוני מעקב אחר ציונים בשפת אם) - בחינת מגמות והסקת מסקנות העולות מנתוני המעקב - דיון בסוגיות/ אתגרים הקשורים בהפעלת תכניות ההתערבות - הערכות לשנה הבאה בהתאם למסקנות ולדיון: א. ברמה מערכתית- החלטות בנוגע להמשך הטמעת היעד בשנה הבאה וקביעת יעדים נוספים. ב. ברמה פרטנית- קבלת החלטות בנוגע לתלמידים ממשיכים/לא ממשיכים בקבוצות הלמידה של אל"ה בשכבות ח' וט'		סיכום ישיבה הכולל התייחסות למגמות התקדמות ברמה פרטנית ומערכתית, והחלטות לקראת שנה"ל הבאה ברמה פרטנית וברמה מערכתית.
	נושא: סיכום וסגירת תכניות התערבות			

לוח	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
	<u>התערבות ברמה מערכתית</u>	סגירה וסיכום התהליך עם הצוותים השותפים. חשוב לשלב בשלבי הסיום תהליכי משוב ורפלקציה עם הצוותים השותפים והצוותים המודרכים תוך הדגשת הכלים הנרכשים להמשך. מומלץ לשלב שאלוני משוב שיהוו בסיס לשיח ואמצעי לניתוח יעילות תכנית ההתערבות.		
	<u>תכנית התערבות בקבוצות הלמידה</u>	הדרכת המורים המלמדים בקבוצות הלמידה של אל"ה לעריכת הערכה מסכמת עם התלמידים. בשלב זה חשוב לערוך רפלקציה עם התלמידים על תהליך הלמידה, לסכם איתם מהם הכלים שרכשו ומה יוכל לשרת אותם בהמשך. חשוב להשתמש בשאלוני משוב כבסיס לשיח.		
הובלת תהליכי מיפוי, התערבות, מעקב ובקרה לאורך השנה				

לוח	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
משימות שוטפות לאורך השנה	<u>איתור ומיפוי</u>	תהליכי איתור ומיפוי ברמה מערכתית ופרטנית בנוסף לצמתי המיפוי שהוגדרו לעיל: - המת"ל מהווה כתובת מקצועית עבור מורים והורים להתייעצות אודות תפקודי למידה של תלמידים, או אודות קושי מערכתי בכיתה/שכבה מסוימת או במקצוע מסוים. - מיפוי ממוקד של תפקודי למידה- המת"ל יערוך מיפוי ממוקד מטרה על מנת למקד קושי של תלמיד במקרה של חוסר בהירות וצורך בקבלת החלטות	יועץ, מחנכים, מורי אל"ה	מערך מיפוי מובנה הכולל מיפויים שכבתיים ופרטניים בהתאם לצורך.
	<u>הדרכה</u>	הדרכת מורים המלמדים בקבוצות הלמידה של אל"ה- <u>הדרכה שוטפת המשובצת במערכת בתדירות של לפחות אחת לשלושה שבועות.</u> * מומלץ לשלב בין פגישות הדרכה של צוות המורים ופגישות הדרכה אישיות. הדרכת צוותים נוספים-	מורי אל"ה	מערכת הדרכה מובנית במערכת המתקיימת באופן סדיר במהלך השנה

לז"ל	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		הדרכת צוותים נוספים בהתאם ליעד מערכתי שהוגדר כגון צוות מקצוע/ צוות רכזים/ מליאת מורים		
	תחזוק מעקב ובקרה	מעקב אחר ביצוע תכנית ההתערבות המערכתית - לאורך השנה יש לקיים מפגשי משותף עם הצוות המודרך/המוביל ולעקוב אחר שימוש בכלים והטמעתם. ממשיקים עם רכז שפת אם - לאורך השנה יש לקיים מפגשי מעקב וחשיבה עם רכז שפה: א. לשם מעקב וניתוח ציונים בשפת אם ב. לדיוק תכניות ההתערבות בהתאם לנתונים השתתפות בשיבות פדגוגיות מסירת מידע, איסוף מידע המתקבל מהמורים ויצירת הצלבות עם נתוני המיפוי. - הדרכת הצוות בנוגע להתאמות בדרכי הוראה בהתאם לנתונים המתקבלים ולשיח המתנהל.	צוות רב מקצועי	שגרות מעקב מובנות המתנהלות באופן סדיר וכוללות קריטריונים מדידים

לז"ל	פעולה	שלבי הפעולה	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		מעקב אחר התקדמות ותפקוד התלמידים בקבוצות הלמידה של אל"ה - מעקב אחר תפקוד הקבוצות: התנהלות שוטפת שלהן ונוכחות התלמידים. - מעקב אחר התקדמות על סמך נתונים כמותיים (ציונים) ונתונים איכותיים (תלמידאות, היבטים רגשיים-מוטיבציוניים, התנהגות וכד') - מעקב אחר הטמעת התכנים והמיומנויות הנלמדים.		

-נספח מס' 2-

תכנית עבודה לתפקיד המדריך בחט"ב על פי חודשים

תכנית עבודה לתפקיד המדריך על פי חדשי השנה

לוח"ז	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
אוגוסט	היערכות מחוזית לפתיחת שנת לימודים בדגש על:			
	מיסוד הקשר עם המפקחים-מפקח רפרנט ומפקחים כוללים להגדרת שיתופי פעולה ודיוק יעדי המחוז.	1. עריכת תאום ציפיות וקביעת תאריכים למפגשי עבודה משותפים ונהלי הקשר והעדכון (לפחות 2-3 מפגשים פא"פ במהלך שנה"ל). 2. תכנון מפגשים בבתי הספר במהלך השנה. 3. הגדרת יעדים ספציפיים למחוז.	מפקחים רפרנטיים מפקחים כוללים מדריכי אל"ה	לז פגישות סדירות
	רמזור ותעדוף בתי ספר בהדרכה	קביעת תדירות ההדרכה בהתאם ל: - בתי ספר חדשים בתכנית - בתי ספר עם מת"לים חדשים - בתי ספר אדומים במבדקי עמית שנה"ל תשע"ח - בתי ספר "בדרך החדשה" - בתי ספר בשנת מיצ"ב	מדריכי אל"ה	מודל הדרכה הכולל תעדוף בהתאם לפרמטרים
	קשר עם מנהלים	- הצגת וחידוד רציונל התכנית, על אפיקיה השונים - כתפיסה .	מדריכים מחוזיים	

לוח	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
	לבניית תשתית ארגונית המאפשרת את קידומה של התכנית כתפיסה המיועדת לכלל הלומדים.	- פגישות עם מת"לית ומנהלי בתי הספר בהם זוהה צורך לתיאום ובניית מערכת הכוללת סדיריות מאפשרות. - פגישות עם מת"לית וצוותי בתי ספר בהם היו קשיים בשנת הלימודים הקודמת. - בבתי ספר של "הדרך החדשה" לבדוק עם המנהל הערכות בהתאם לדרישות.	מדריכים פנימיים מנהלים צוותים רלוונטיים מתוך בתי הספר	לוח פגישות בית ספריות עם מנהלים, מת"ליות וצוותי עבודה.
	קשר עם מדריכי שפת אם-עברית (שלה"בת)/ערבית למיסוד שיתופי הפעולה ודיוק יעדים משותפים בדגש על בתי ספר הנבחרים במיצ"ב	פגישה עם מדריכי עברית/ערבית (שפת אם) לקביעת מדיניות שיתופי פעולה ברמת המחוז. - תיאום ציפיות. - תיאום פגישות נוספות לאורך השנה. - מיפוי בתי ספר אדומים. - מיפוי בתי ספר בשנת מיצב. -מיסוד שיתופי פעולה בין מת"לית ורכזת עברית/ערבית במיפוי הצרכים ובמעקב אחריהם, בניית תכנית התערבות, בהובלת יעדים משותפים וחיבורם לצוותים נוספים, בדגש על בתי ספר בשנת מיצ"ב. - קביעת נהלי שיתוף פעולה בין מת"לית ורכזת עברית/ערבית בבתי ספר בכל הנוגע למיפוי ומעקב (קבלת	מדריכי אל"ה מדריכי שפה	תכנית עבודה הכוללת יעדים משותפים ברמת מחוז וברמת בתי הספר.

לוח	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		נתונים למילוי סטטוסים וכד') בדגש על בתי ספר בשנת מיצ"ב. - בדיקת אפשרות למפגש מחוזי משותף בין מת"לים למדריכי עברית/ערבית.		
	קשר עם מדריכי רפורמת "מלקויות ללמידה" למיסוד שיתופי הפעולה ודיוק העבודה המשותפת.		מדריכי אל"ה מדריכי מלקויות ללמידה	פגישה משותפת הכוללת פירוט שיתופי הפעולה לאורך השנה.
	פיתוח מקצועי של המת"לים	- קשר עם מרכז פסגה לבניית תשתית להשתלמות מת"לים. - בניית שלד השתלמות בהתאם ליעדי המשרד ומודלים עדכניים רלוונטיים.	מדריכי אל"ה	מתווה השתלמות בנוי פתיחת יומן והרשמה של כלל המת"לים במחוז

לוח	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
ספטמבר אוקטובר	הדרכת המת"לים וצוותים נוספים בבתי הספר בדגש על:			
	הובלת תהליך המיפוי בשכבת ז'	- פגישות הדרכה עם המת"לית (בהתאם לוותק ולצורך) והנחייתה בכל הנוגע לתהליך העברת המבדק. - סיוע בניתוח הנתונים והפקת מסקנות ברמה שכבתית/כיתתית ופרטנית. - הדרכה וסיוע בהכנת הנתונים לקראת הצגתם לצוותי בית הספר. * בבתי ספר שברפורמת "מלקויות ללמידה" יורחב המיפוי למתמטיקה ואנגלית בליווי מדריכות מטעם הרפורמה. ** בבתי הספר "בדרך החדשה" יש להדריך את המת"לים לערוך מיפוי לתלמידי הדרך החדשה בכל מקצועות המיצ"ב.	מדריכי אל"ה מת"לים	-לוח פגישות הדרכה עם מת"ליות. -סיום תהליך המיפוי וועדות היגוי בכלל בתי הספר.
	קידום שיתופי פעולה בצב"מ להפקת תועלת במבט מערכתי ולאִיגום משאבים בבניית תכניות התערבות.	- הדרכת המת"לית והכוונתה לחבירה ליועצת ולמחנכים להעמקת המיפוי באמצעות הצלבת מידע והשלמת הנתונים. - הדרכת המת"לית לחבירה לגורמים רלוונטיים בבית הספר (יועצת/רכזת שכבה/ רכז פדגוגי/רכז עברית/ערבית) לבניית תכניות התערבות ברמה מערכתית (כיתתית/שכבתית).		- תכניות עבודה בית ספריות - הכוללות שיתופי פעולה פנים ארגוניים.

לוח	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		**בבתי ספר שבשנת מיצ"ב יש להדריך את המת"לית לחבור לרכז עברית/ערבית להצלבת נתונים ולבניית תכנית עבודה משותפת.		
	הדרכת צוותי בית הספר	- השתתפות פעילה בוועדות היגוי בית ספריות בהתאם לתעודת בתי הספר להדרכה. ** השתתפות בוועדות היגוי בבתי ספר שבשנת מיצ"ב		
נובמבר	מעקב אחר בתי ספר בדגש על:			
	מיפוי מחוזי של נתונים וצרכים המתקבלים ממבדקי עמי"ת . מיפוי מחוזי של עמידה בדרישות בסיס.	- ריכוז סטטוס מחוזי המתקבל בעקבות מבדק עמי"ת. - פריסת נתונים וצרכים העולים בעקבות מבדקי עמי"ת. - מעקב אחר הערכות בתי הספר בעקבות המבדק. - מעקב אחר עמידה בדרישות אל"ה (מספר קבוצות, הדרכה שוטפת, מערכת מאפשרת, הצבת יעד מערכתי ובניית תכנית למימוש).	מדריכי אל"ה מדריכי מלקויות ללמידה מדריכי שפת אם	- נבנתה תכנית עבודה בהתאם למיפוי

לוח	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		* בבתי ספר שברפורמת מלקויות ללמידה: מעקב אחר פיתוח מקצועי הנוגע לתכלול תיקי סמ"ל בהובלת מדריכה מטעם הרפורמה. ** בבתי ספר בשנת מיצ"ב : מעקב אחר בניית תכנית התערבות ממוקדת במקצוע עברית/ערבית (מערכת תגבורים/הובלת יעד מערכת/מערך מעקב).		
הדרכת מת"לים בדגש על:				
ביסוס תהליכי תיעוד ומעקב אחר התערבות		- הדרכה שוטפת של מת"לים בהתאם לצרכי המת"ל וצרכי בית הספר. - הדרכת מת"לים לבניית תיק תלמיד (תיעוד של נתונים ותוצאות מבדקים, תוצרי תלמיד, תיעוד שיחות משמעותיות, תיאור התערבות ותוצאותיו). * בבתי ספר שברפורמת מלקויות ללמידה יערך התיעוד במסגרת תיק סמ"ל. - הדרכת מת"לים לבניית פלטפורמת מעקב אחר יעדים מערכתיים (הגדרת קריטריונים להצלחה, מחוונים, משוברים).	מדריכי אל"ה מת"לים	תיקי תלמיד שגרות ודרכי מעקב מובנים

לוח	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
ינואר-מרץ	פגישות ברמת מחוז			
	פגישה עם מפקחי המחוז לסיכום מחצית וחידוד היעדים להמשך השנה	פגישה עם מפקחי המחוז בדגש על: - הצגת נתוני מעקב מחוזיים וחידוד יעדים מחוזיים להמשך השנה. - הצגת נתוני מעקב ביחס לכל בית ספר והגדרת שיתוף פעולה בנוגע לקידום בתי ספר אדומים.	מדריכי אל"ה מפקחים	יעדים מחוזיים מעודכנים ומוגדרים להמשך השנה דרכי שיתוף פעולה עם המפקחים
	פגישה עם מדריכי עברית/ערבית (שפת אם) להערכת מצב וחידוד יעדים להמשך השנה	פגישה עם מדריכי עברית/ערבית בדגש על: -הערכת מצב שיתופי הפעולה בין מת"לים לרכזי עברית בייחס למיפוי ומעקב וביחס לבניית תכנית התערבות ויישומה. - הערכת מצב בתי ספר אדומים במקצוע עברית/ערבית. - הערכת מצב בתי ספר בשנת מיצ"ב- סקירת יישום תכניות ההתערבות וגרף מעקב.	מדריכי אל"ה מדריכי שפת אם	שיתופי פעולה מוגדרים וביסוסם ברמה הבית ספרית וברמה המחוזית.

לז"ז	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
	מלקויות ללמידה	השתתפות בוועדה רשותית של אמצע השנה. - קשר עם מדריכת רפורמת מלקויות ללמידה	מדריכי אל"ה מדריכי מלקויות ללמידה	
	פגישות ברמת בית ספר			
		- השתתפות בוועדות היגוי בית ספריות של מחצית (על פי תעדוף). - הדרכה שוטפת בהתאם לצרכי המת"לים ולצרכי בית הספר.		
אפריל מאי	היערכות לשנה"ל הבאה			
	היערכות לאיוש מת"לים בבתי ספר לקראת שנת הלימודים הבאה.	- איסוף מידע מהמת"לים בנוגע להמשך עבודתם כמת"לים במסגרת בית הספר לשם קבלת תמונת מצב. - בעת הצורך שיחה עם מנהלים אודות המשך המת"ל. - בעת הצורך שיחה עם מנהלים לזיהוי מועמד מתאים לאיוש התפקיד.	מדריכי אל"ה מנהלים מת"לים	תמונת מצב עדכנית בנוגע לשיבוץ מת"ליות בבתי הספר. מאגר מועמדים המתאימים לתפקיד המת"ל.

לז"ז	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		- ראיונות עם מועמדים לתפקיד המת"ל -		
	מעקב ובקרה: השתתפות בוועדות היגוי			
	השתתפות בוועדות היגוי בת ספריות סוף שנה.	- השתתפות בוועדות היגוי סוף שנה שמטרותיה: מעקב אחר יישום והתקדמות ברמה מערכתית ופרטנית. - דיון בסוגיות עקרוניות הרלוונטיות ליישום היעדים בבית הספר. - היערכות לשנה הבאה בהתבסס על מסקנות מהשנה הנוכחית.		דו"חות סיכום שנה בית ספריים הכולל מעקב אחר יישום והתקדמות והיערכות לשנה הבאה.
	תהליכי משוב וסגירה			
	הערכה מעצבת באמצעות משובים	- ביצוע משוב עם המת"לית באופן שיאפשר שיח הדדי המוביל להגדרת מטרות ועדכון היעדים. בעת הצורך יש לערב מנהל לתהליך המשוב. - הנחיית המת"לים לקידום תהליכי משוב ועם מורי אל"ה. - הנחיית המת"לים לקידום תהליכי פרידה וסיכום עם המורים.	מדריכי אל"ה מנהלים מת"לים	דוח הערכה מפורט על פי קריטריונים על כל מת"ל. בבתי הספר התבצעו תהליכי משוב

לוי"ז	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		-הנחיית המת"לים לקידום תהליכי משוב ובקרה של המורים עם התלמידים הלומדים בקבוצות הלמידה של אל"ה. - הנחיית המת"לים לקידום תהליכי פרידה וסיכום של המורים עם התלמידים.		
יוני	סגירת שנה ברמת המחוז			
	פגישות סיכום והערכות עם המפקחים	פגישה עם מפקחי המחוז בדגש על: - הצגת סיכום נתוני מעקב מחוזיים - בחינת מגמות בהתייחס לקריטריונים מערכתיים ופרטניים העולים מהסטטוס. - הצגת נתוני מעקב ביחס לכל בית ספר ורמזור בתי ספר על פי קריטריונים לקראת מיקוד הדרכה בשנה הבאה. - הסקת מסקנות וקביעת יעדים לשנה הבאה ברמת מחוז וברמת בתי ספר.		מסמך מסכם הכולל החלטות לקראת שנת הלימודים הבאה.
	תפקידים שוטפים לאורך השנה	- השתתפות בישיבות סגל/מדריכי אל"ה - שותפות קביעת נהלים, בכתיבת מסמכים ובפיתוח חומרים הקשורים להגדרת המדיניות וההתנהלות בפועל של מערך אל"ה.	מדריכי אל"ה	

לז"ז	פעולה	פירוט הפעולות	שותפי תפקיד	מדדי תוצאה
		-בנייה וקיום מפגשי השתלמות מחוזיים. -קיום מפגשים בקהילות למידה בעלי נושא משותף. -ממשקים- קשר עם גורמים מחוזיים: מפקחים, מדריכי עברית, מדריכי רפורמת מלקויות למידה. -הדרכה שוטפת בנושאים פדגוגיים הקשורים להובלה מערכתית. -הדרכה שוטפת בנושאים שונים בהתאם לצרכים ייחודיים של המת"ל ובית הספר.		

-נספח מס' 3-

תכנית עבודה לתפקיד המת"ל בחט"ע